

СИЛАБУС

Волинський національний університет імені Лесі Українки

Факультет біології та лісового господарства

Кафедра лісового і садово-паркового господарства

Дисципліна: Гриби лісів України

Коротка характеристика: вибіркова; 2 курс, 3 семестр; 5 кредитів ЄКТС; 150 год., у т.ч. 10 год. лекцій, 20 год. практичних робіт

Розклад занять: <http://194.44.187.20/cgi-bin/timetable.cgi?n=700>

Викладач: [Войтюк Василь Петрович](#), кандидат сільськогосподарських наук, доцент кафедри лісового і садово-паркового господарства

Електронна пошта: Voytyuk.Vasyl@vnu.edu.ua

Передумови вивчення курсу: шкільний рівень знань біології.

1. АНОТАЦІЯ КУРСУ

Метою викладання навчальної дисципліни «Гриби лісів України» є формування упорядкованих знань про поширення грибів у різних типах лісу, методи вирощування грибів, інокуляція рослин мікоризними грибами, розпізнавання їстівних та отруйних грибів, лікарські властивості грибів, методи штучного вирощування сапротрофних та дереворуйнівних грибів, їх переробка та зберігання.

Основними завданнями вивчення дисципліни є сформулювати сучасні уявлення з морфології, фізіології, біології та систематики грибів; вивчити різноманіття еколого-трофічних груп грибів, а також їх функціональну роль в природі та життєдіяльності людини; ознайомити з сучасними технологіями та перспективами використання грибів людиною.

2. КОМПЕТЕНТНОСТІ

Після якісного вивчення дисципліни студенти опанують такі компетентності, як:

ФК 4. Здатність аналізувати стан дерев, лісостанів, особливості їх росту і розвитку на основі вивчення дослідних даних, літературних джерел та нормативно-довідкових матеріалів.

ФК 11. Здатність планувати й реалізовувати ефективні заходи з організації господарства, підвищення продуктивності насаджень та їх біологічної стійкості, ощадливого, на екологічних засадах, використання лісових ресурсів.

В сукупності з іншими фаховими освітніми компонентами це дозволить досягти наступних програмних результатів:

РН 4. Володіти базовими гуманітарними, природничо-науковими та професійними знаннями для вирішення завдань з організації та ведення лісового господарства.

РН 5. Розуміти і застосовувати особливості процесів росту і розвитку лісових насаджень, теорії та принципи ведення лісового і мисливського господарства для вирішення завдань професійної діяльності.

РН 10. Аналізувати результати досліджень лісівничо-таксаційних показників дерев, деревостанів, їх продуктивності, стану насаджень та довкілля, стану мисливських тварин та їх кормової бази.

3. ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Перелік тем лекцій з питаннями, які розглядаються

Змістовий модуль 1. Морфолого-біологічне та еколого-трофічне різноманіття грибів.

Тема 1. Екологічне та таксономічне різноманіття грибів в природі.

Трансформація поглядів про різноманіття та місце грибів в системі органічного світу. Сучасні погляди на філогенез грибів та методи його реконструкції. Великі філогенетичні групи грибів та їх діагностичні ознаки. Екологічне різноманіття грибів в природі та специфічні методи дослідження окремих екологічних груп.

Тема 2. Морфолого-біологічне різноманіття грибів.

Різноманіття типів та еволюція талому у грибів. Особливості росту та живлення клітин у грибів. Вегетативні та репродуктивні видозміни міцелію. Генетична рекомбінація та життєві цикли у грибів.

Тема 3. Різноманіття типів взаємодії грибів з рослинами.

Різноманіття груп фітопатогенних грибів та їх вплив на хвору рослину. Гриби як джерело для розробки нових високоефективних фунгіцидів. Грибні препарати для захисту рослин від хвороб та шкідників і особливості їх застосування. Лишайники як приклад високоспеціалізованого паразитизму грибів на водоростях. Різноманіття типів та функціональне значення мікоризи в біосфері. Перспективи та сучасні технології штучної мікоризації рослин та культивування грибів-мікоризоутворювачів.

Змістовий модуль 2. Видове різноманіття грибів лісів України.

Тема 4. Видове різноманіття грибів. Лікарські та харчові властивості грибів.

Відділи Ascomycota та Basidiomycota. Основні представники та їх практичне значення.

Тема 5. Їстівні, неїстівні та умовно їстівні гриби лісів України.

Представники їстівних, неїстівних та умовно їстівних грибів.

Тема 6. Отруйні гриби лісів України.

Представники отруйних грибів. Гриби як фактор ризику. Перша допомога при отруєнні грибами.

Тема 7. Методи обліку, збору та зберігання грибів.

Правила та методи обліку, методи збору та зберігання грибів. Охорона грибних ресурсів. Гриби, занесені до Червоної книги України. Культивування їстівних та лікарських базидіомікотових грибів.

Перелік тем практичних занять

Тема 1. Методи дослідження екологічних груп грибів.

Тема 2. Життєві цикли у грибів.

Тема 3. Технології штучної мікоризації рослин та культивування грибів-мікоризоутворювачів.

Тема 4. Трутові гриби лісів України.

Тема 5. Морфолого-екологічна характеристика їстівних, неїстівних та умовно їстівних грибів лісів України.

Тема 6. Морфолого-екологічна характеристика отруйних грибів лісів України.

Тема 7. Технології вирощування їстівних грибів.

4. ПОЛІТИКА ОЦІНЮВАННЯ

Критерії оцінювання та політика викладача щодо дедалайнів

Практичні навички (виконання практичної роботи) оцінюються за результатами виконання практичних робіт. Максимальна кількість балів за виконання теми практичної роботи – 8 балів.

РОЗПОДІЛ БАЛІВ ТА КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ

Поточний контроль								Загальна кількість балів
Модуль 1				Модуль 2		Модуль 3		
Змістовий модуль 1		Змістовий модуль 2				ІНДЗ	МКР 1	МКР 2
Т 1-2	Т 3	Т 4	Т 5	Т 6	Т 7			
4	4	8	8	3	3	10	30	30
								100

НЕФОРМАЛЬНА ОСВІТА ПРИ ВИКЛАДАННІ ДИСЦИПЛІНИ

Визнання результатів навчання, отриманих у неформальній освіті здійснюється відповідно до «Положення про визнання результатів навчання, отриманих у формальній, неформальній та/або інформальній освіті у Волинському національному університеті імені Лесі Українки».

5. ПІДСУМКОВИЙ КОНТРОЛЬ

Підсумковий контроль – залік. Оцінювання знань студентів здійснюється за результатами поточного контролю. При цьому завдання оцінюються в діапазоні від 0 до 100 балів включно.

Шкала оцінювання

Оцінка в балах за всі види навчальної діяльності	Оцінка	
	для екзамену	для заліку
90 – 100	Відмінно	Зараховано
82 – 89	Дуже добре	
75 - 81	Добре	
67 -74	Задовільно	
60 - 66	Достатньо	
1 – 59	Незадовільно	Незараховано (з можливістю повторного складання)

6. РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

Основна

1. Зерова М. Я., Єлін Ю. Я., Коз'яков С. М. Гриби. К.: Урожай, 1979. 231 с.
2. Козак В. Т. Гриби України. Тернопіль: Підручники і посібники, 2021. – 240 с.
3. Леонт'єв Д. В., Акулов О. Ю. Загальна мікологія: підручник для студентів вищих начальних закладів. Харків: Основа, 2007. 225 с.
4. URL: <http://dspace.univer.kharkov.ua/handle/123456789/1116>
5. Михайловський Л. В. Макроміцети Полісся України (визначник). Івано-Франківськ: СПД Михайлівська А. О. 2010. 656 с.
6. Цилюрник А. В., Шевченко С. В. Грибы лесных биоценозов: Атлас. К.: Выща шк. Главное изд-во, 1989. 255 с.

Додаткова

1. Дудка И. А., Вассер С. П. Грибы. Справочник миколога и грибника. Киев: Наук. Думка, 1987. 535 с.
2. Культивирование съедобных и лекарственных грибов. Практические рекомендации. Под ред. А.С. Бухало. Киев: Изд. Чернобыльинтер-информ, 2004. 128 с.